

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 22 augusti 1940 kl. 12.30 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 i vad propositionen avser vissa kapitalinvesteringar i fonden för förlag till statsverket.

(1:a avd.)

1:o) **Förlagskapital för Svenska gengasaktiebolaget.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (*Bilaga 14*; punkt 1, sid. 75—78 av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden den 1 augusti 1940) föreslagit riksdagen att såsom kapitalinvestering i fonden för förlag till statsverket till Förlagskapital för Svenska gengasaktiebolaget å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande:

Stiftelseurkund för Svenska gengasaktiebolaget har utfärdats den 14 juni 1940. Samma dag har Kungl. Maj:t uppdragit åt chefen för folkhushållningsdepartementet att till ett nominellt belopp av 499,500 kronor teckna aktier i bolaget. Sedan dylik teckning ägt rum och å konstituerande sammanträde den 21 juni 1940 med aktieägarna i bolaget enhälligt beslutats, att bolaget skulle komma till stånd, har inom folkhushållningsdepartementet i syfte att reglera samarbetet mellan staten och bolaget upprättats ett förslag till avtal mellan staten och bolaget, vilket avtal Kungl. Maj:t den 28 juni 1940 bemyndigat departementschefen att å statens vägnar underteckna.

Den 12 juli 1940 hemställde Svenska gengasaktiebolaget hos Kungl. Maj:t att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt bolaget att inköpa visst antal gengasverk för jordbrukstraktorer och lastbilar ävensom ställa medel till förfogande för detta ändamål. Bolaget anförde härvid, bland annat, att med hänsyn till bristen på motorfotogen och bensin vore det enligt de uppgifter, som lämnats av bränslekommissionen, livsmedelskommissionen och transportkommissionen, oundgängligen nödvändigt att utan tidsutdräkt beställa ett stort antal gengasverk.

För närvarande vore det ovisst, i vad mån betalningen för gengasverken hunne inflyta till den tid, då likvid skulle lämnas av bolaget. Bolaget ansåge emellertid, att ett förlagskapital av 6,000,000 kronor erfordrades för de föreslagna beställningarna.

Genom beslut den 12 juli 1940 har Kungl. Maj:t uppdragit åt Svenska gengasaktiebolaget att snarast möjligt anskaffa visst antal gengasaggregat för jordbrukstraktorer och lastautomobiler att av bolaget försäljas under iakttagande av de särskilda föreskrifter, som Kungl. Maj:t kunde komma att meddela. Samtidigt har Kungl. Maj:t medgivit, att det av 1940 års lagtima riksdag anvisade reservationsanslaget å 3,000,000 kronor till Förlagskapital för Svenska gengasaktiebolaget finge tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för ifrågavarande anskaffning. Därjämte har Kungl. Maj:t hemställt till fullmäktige i riksgäldskontoret att från det å förskottsstat för försvarsväsendet m. m. för budgetåret 1940/41 under kapitalbudgeten, fonden för förslag till statsverket, uppförda förskottsanslaget till Försvarsberedskapens stärkande i allmänhet (b) till bolaget, efter rekvisition i mån av behov, utbetala ett belopp av 3,000,000 kronor för enahanda ändamål.

Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag avser att bereda medel för täckning av ovannämnda från förskottsstat för budgetåret 1940/41 till förfogande ställda belopp å 3,000,000 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket till *Förlagskapital för Svenska gengasaktiebolaget* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

2:o) **Statlig krigsförsäkring.** Kungl. Maj:t har i ovannämnda proposition (*Bilaga 14*; punkt 2, sid. 78 och 79) föreslagit riksdagen att såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket till Statlig krigsförsäkring å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 50,000,000 kronor.

För täckande av de med den statliga krigsförsäkringsverksamheten förenade utgifterna användas i första hand inflytande premier. För att i fall av behov tagas i anspråk för uppfyllande av de förpliktelser, som komme att åvila statens krigsförsäkringsnämnd, har riksdagen emellertid å tilläggsstat I för budgetåret 1939/40 till Statlig krigsförsäkring anvisat ett reservationsanslag av 50,000,000 kronor.

Statens krigsförsäkringsnämnd har meddelat, att det för närvarande icke vore möjligt att överblicka hur stort anslag, som kunde vara erforderligt utöver sålunda anvisat anslag av 50,000,000 kronor. Ehuru det ännu icke vore möjligt att ens tillnärmelsevis fastställa hur stor förlusten bleve genom avstängningsåtgärderna västerut och den mängd varor, som i samband härmed utlossats i olika hamnar, hade man enligt nämndens uppfattning all anledning räkna med, att ovannämnda anslag av 50,000,000 kronor härigenom, åtminstone i huvudsak, komme att förbrukas. Såväl risken för ytterligare

förluster som bärkraftigheten av i utlandet meddelade återförsäkringar vore omöjliga att bedöma. Försiktigheten bjöde emellertid, att ett ytterligare belopp av omkring 50,000,000 kronor uppfördes å tilläggsstat för att tagas i användning, därest så skulle visa sig erforderligt.

Departementschefen har biträtt nämndens förslag.

Utskottet.

I vilken utsträckning ytterligare medel erfordras för täckande av kostnaderna för den statliga krigsförsäkringen torde såsom statens krigsförsäkringsnämnd anfört för närvarande icke vara möjligt att bedöma. Utskottet är likväl ense med departementschefen och nämnden om att försiktigheten bjuder att medel finnas disponibla för ifrågavarande ändamål. Emot det beräknade anslagsbeloppets storlek har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må såsom kapitalinvestering i fonden för förlag till statsverket till *Statlig krigsförsäkring* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 50,000,000 kronor.

Stockholm den 22 augusti 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtande nr 17.